

nister havde Ret i, at Grundtanken i Forslaget er den, at man ikke skal lægge den overvejende Bægt paa Eksamen, men paa, at de unge Mennesker, der faa deres Uddannelse paa Seminarierne, faa en pædagogisk Uddannelse, en Uddannelse, hvorved de lære, om man saa kan sige, at blive dygtige Lærere. For at opnaa dette, er det ligeledes rigtigt, som den ærede Minister sagde, at det kan være en nødvendig Konsekvens, en stor Del af de Forandringer, som Lovforslaget vil frembringe i den bestaaende Ret, baade Forslaget om Ovelsesstoler, for at Eleverne derigennem kunne faa nogen Vejledning til at øve sig praktisk, og Forslaget om, at ingen Elev kan gaa op til Stolelærereksamen, uden at han har gaaet 3 Aar paa et Seminarium, endvidere Forslaget om de Bestemmelser, som ville virke som et Forbud imod Privat- og Kursumundervisningen til Stolelærereksamen — alt dette maa siges at være nødvendige Konsekvenser, ogsaa efter min Opfattelse, af den Grundtanke, som ligger i Lovforslaget. Naar nu imidlertid den højtærede Minister vilde mene, at det var en nødvendig Konsekvens af Lovforslagets Tanke, at man gik bort fra den nu bestaaende Eksamensordning med en Eksamenkommission og gik over til en Ordning, ved hvilken Eleverne fik deres Eksamen paa selve Seminarierne, overhørte af Lærerne og kun med en Censurkommission fra Statens Side som Kontrol, saa kan jeg ikke heri være enig, og den ærede Minister maatte jo ogsaa i Virkeligheden indrømme, at det heller ikke fra hans Standpunkt kunde siges at være en nødvendig Konsekvens, idet han selv tidligere har forelagt et Forslag om den samme Sag uden denne Bestemmelse, men ellers i alt væsentligt i Overensstemmelse med det, der her ligger for. Jeg har ikke kunnet komme til den Opfattelse af den Konsekvens, man her har draget — ja, jeg mener, som sagt, ikke alene ikke, at den er nødvendig, men jeg har end ikke kunnet komme til den Opfattelse, at den er hensigtsmæssig. Jeg er bestandig af den Tro, at den Ordning, der blev indført i 1867, for saa vidt er den fornuftigste, og det af forskellige Grunde, som jeg skal tillade mig at udvikle for det høje Ting. Jeg tror da for det første, at man i noget for høj Grad vil komme til at uniformere alle Seminarierne, vil bringe

dem alle under en Hat paa en vis Maade, vil bringe alle Stats- og Privatseminarier til at ligne hinanden mere, end heldigt er. Det er min Mening, at naar man ikke vil gaa til fuldstændig at ophæve Privatundervisningen paa dette Omraade og gaa til, at Staten selv overtager hele Undervisningen — det bliver jo en Sag for sig, naar man vilde og af økonomiske Grunde kunde gaa saa vidt — men naar man ikke vil det, naar man er nødsaget til af økonomiske Grunde — og maaste af pædagogiske Grunde kan finde det ret hensigtsmæssigt — at bevare de private Seminarier ved Siden af Statsseminarierne, saa tror jeg ogsaa, det er hensigtsmæssigt og godt, at den Konkurrence, som derigennem opstaar, ikke alene er en Konkurrence paa det økonomiske Omraade, men ogsaa er en Konkurrence paa det aandelige Omraade. Nu siges der jo fra anden Side: ja, men det vil jo slet ikke ske, den Uniformering, som man er hængt for, vil slet ikke komme til Stede efter det Forslag, som her ligger for, altsaa ved at man vil indføre en Censurkommission i Stedet for en Eksamenkommission. Der er endog dem, der gaa saa vidt, at de sige: tværtimod, det er just Eksamenkommissionen, som indfører et bestemt Niveau, som man ikke kan komme bort fra, og hvorunder alle maa gaa. Ja, det kommer ganske an paa, hvorledes man ser paa Sagen. Det er ganske sikkert, at gennem en Eksamenkommission, som selvfølgelig har at holde sig til de en Gang givne Eksamensbestemmelser, vil der derigennem fremkomme et Niveau, som alle skulle naa, et Maal, som alle skulle naa, og for saa vidt vil der komme en Lighed til Stede; men det er en Lighed, som ikke kan undgaas, naar man overhovedet vil have en Eksamen. Men Uddannelsen for at naa dette Niveau gives paa en helt anden Maade fri, naar man kun har en Eksamenkommission uden Indblanding fra Statens Side i de private Seminariers, ja selv uden altfor stor Indblanding i Statsseminariernes Undervisningsmaade og Undervisningsmetode. Det vil ikke kunne nægtes, at gaar man til det andet, gaar man til en Censurkommission, en Censurkomite, eller hvad man vil kalde det, saa vil man ganske vist faa et noget større